

The manner and frequency of using the green area of the Stojčevac excursion site in Ilidža

Način i učestalost korištenja zelene površine izletišta Stojčevac na Ilidži

Dino Hadžidervišagić^{1*}, Selma Vehabović², Admir Avdagić¹

1 Univerzitet u Sarajevu – Šumarski fakultet, Zagrebačka 71000 Sarajevo, BiH

2 Općina Ilidža, 71000 Sarajevo BiH

ABSTRACT

This paper presents the manner and frequency of using the green area of the Stojčevac excursion site in Ilidža. The aim of the research is to determine the attitudes of visitors to the Stojčevac excursion site regarding the manner and frequency of using the green areas. The research was conducted through a questionnaire of quantitative type, in the period from September 1, 2023 to October 30, 2023. The total number of respondents is 155, of which 53% are female and 47% are male. As the best-rated content (grade very good), the majority of respondents state the quality of greenery (56.7%). Most respondents have a positive attitude toward additional legal protection of the Stojčevac excursion site (80%). The results of this research will expand the existing knowledge about the satisfaction of visitors to the Stojčevac excursion site, and contribute to experts in solving problems in finding the possibility of protection and preservation of this green area.

Key words: *manner, frequency, green area, Stojčevac, excursion site, Ilidža*

INTRODUCTION – Uvod

Lokalitet izletišta Stojčevac smješten je na području općine Ilidža. Od 2006. godine, na osnovu *Zakona o proglašenju Spomenika prirode "Vrelo Bosne"* ("Službene novine Kantona Sarajevo", broj: 16/06), svrstan je u kategoriju Spomenika prirode III kategorije, u II (puffer) zonu zaštite.

Istraživanja Brajić (2011) daju analizu socioloških aspekata Spomenika prirode "Vrelo Bosne", u čijem se

sastavu nalazi i izletišta Stojčevac, dok Hadžidervišagić (2011) daje rezultate analize socioloških aspekata gradskih parkova u Sarajevu. Također, Hadžidervišagić i Avdić (2020) prezentuju rezultate istraživanja načina i učestalosti korištenja parkovske baštine na primjeru Banjskog parka na Ilidži. Muratović (2021) istražuje sociološke aspekte Parka kod Druge gimnazije (Park Safeta Isovića) u Sarajevu i konstatuje da su korisnici najzadovoljniji aspektima kvalitete zelenila i dostupnošću. Slične rezultate za Mali park u Sarajevu prezentuje Šaćić (2021) koja

* Dino Hadžidervišagić; University of Sarajevo – Faculty of Forestry, Zagrebačka 20, 71000 Sarajevo, Bosnia and Herzegovina; e-mail address: d.hadzidervisagic@sfsa.unsa.ba

konstatuje najveće zadovoljstvo kvalitetom i dostupnošću zelene površine dok su posjetioci najmanje zadovoljni čistoćom parka.

Od stranih autora koji su se bavili sličnom problematikom treba spomenuti Vitasović Kosić i Aničić (2005), koji su istraživali sociološke aspekte parka Maksimir, te utvrdili da je izgubio na kvaliteti svojih sadržaja, estetskim aspektima i edukacionoj funkciji. Stanić i Buzov (2014) analiziraju estetske, rekreativne i socijalne uloge zelenih površina Šibenika i Nacionalnog parka Krka kao prirodnu baštinu i turističku atrakciju, dok Mišetić (1997) analizira socijalnu ulogu javnog prostora Rive u Splitu. U istraživanju Royal parkova u Londonu, Gabrieli i Wilson (2010) prikazuju važnost privlačnih faktora, od održavanja parkova, lakoće pristupa, kvalitete okoliša, pa sve do mira i tišine za posjetiocyte, koji su uslovljeni razlozima njihovog dolaska kao što su šetnja, svjež zrak, rekreacija, trčanje, vožnja biciklom i dr.

Cilj istraživanja je utvrđivanje načina i učestalosti korištenja zelene površine izletišta Stojčevac na Ilidži, kao i zadovoljstva korisnika prema istraživanim aspektima zelene površine.

Rezultati istraživanja mogu pomoći u zaštiti izletišta Stojčevac, zatim u poboljšanju socioloških funkcija zelene površine, kao i proširenju znanja o načinu i učestalosti korištenja parkovskih površina u Kantonu Sarajevo, pa i šire.

MATERIAL AND METHODS – Materijal i metode

Materijal istraživanja predstavljaju zelene površine izletišta Stojčevac na Ilidži, ukupne površine 207.855,56 m² (20,78 ha). Granice izletišta čine obronci planine Igman, ulica Hrasnička cesta prema Hrasnici i Vrelo Bosne (slika 1).

Metodom ankete provedeno je istraživanje kvantitativnog tipa u periodu od 1. 9. 2023. do 30. 10. 2023. godine, s ciljem utvrđivanja načina i učestalosti korištenja izletišta Stojčevac, koji su operacionalizovani kroz sociološko-demografsku strukturu ispitanika, stav ispitanika prema pojedinim sadržajima, odnosno aspektima, stav ispitanika prema sportsko-rekreativnim sadržajima i informacije o obrascu posjeta ispitanika.

U istraživanju je primijenjen kombinovani uzorak, odnosno anketirane su osobe koje su zatečene na izletištu, a poslije su birane nasumično. Poštovan je i etički kodeks prema De Vausu (2002) o dobrovoljnosti i anonimnosti ispitanika, te nepristrasnosti ispitaivača. Anketno istraživanje na terenu je provedeno tokom svih

dana u sedmici (radni dani i vikendi), u različito doba dana (prije podne, poslijepodne i uveče), kao i u različitim vremenskim uslovima (sunčano vrijeme, oblačno i sl). Dobiveni podaci su prikazani metodom deskriptivne statistike, u svrhu jasnijeg razumijevanja i donošenja određenih zaključaka.

Slika 1. Istraživano područje izletišta
(a. Kanton Sarajevo, b. izletišta Stojčevac) (Google Earth 2024)

Figure 1. Researched area of excursion site
(a. Canton Sarajevo, b. excursion site) (Google Earth, 2024)

RESULTS AND DISCUSSION – Rezultati i diskusija

Na izletištu Stojčevac ukupno je anketirano 155 ispitanika, što je prikazano kroz socio-demografsku strukturu. Utvrđivanje navedene strukture ispitanika predstavlja osnovnu pretpostavku razumijevanja zahtjeva posjetilaca i obrasca ponašanja tokom njihove posjete.

Spolna struktura ispitanika iznosi 53% ženskih i 47% muških ispitanika (slika 2). Slične rezultate istraživanja dobili su Jim i Chan (2006), Lee i Kim (2015), Ferić (2016) i Hadžidervišagić i Avdić (2020), vezane za spolnu strukturu posjetilaca parkovskih prostora, gdje neznatnu većinu čine posjetioci ženskog spola. S druge strane, istraživanja Oguz (2000), Brajić (2011) i Derkzena (2012) navode veću zastupljenost posjetilaca muškog spola koja je uslovljena drugačijim običajima i kulturom. Prema Galečiću (2016), zastupljenost posjetilaca različitog spola na parkovskim površinama uslovljena je intenzitetom korištenja prostora, lokalnim kontekstom, kulturom, tradicijom i mentalitetom podneblja.

Iz obrazovne strukture ispitanika konstatovano je da najveći broj ispitanika pripada kategoriji srednje stručne spreme (45%), dok najmanji broj ispitanika pripada kategoriji osnovne stručne spreme i niže (1%; slika 3). S navedenim rezultatima se poklapaju istraživanja koja je provela Brajić (2011) vezana za obrazovnu strukturu posjetilaca izletišta "Vrelo Bosne" i istraživanja koja su proveli Hadžidervišagić i Avdić (2020) za Banjski park Ilidža, dvije zelene površine u neposrednoj blizini, koja navode da većina posjetilaca ima srednju stručnu spremu. Posjetilaca sa visokom stručnom spremom ima 41% na izletištu Stojčevac, što odgovara istraživanjima Brajković (2016) za zainteresovanost i upoznavanje kulturne i prirodne baštine Nacionalnog parka Krka u Hrvatskoj.

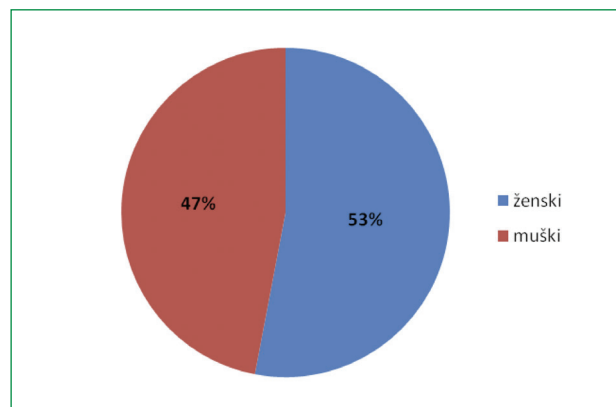
Istraživanjem starosne dobi ispitanika konstatovano je da najveći broj ispitanika pripada kategoriji posjetilaca 25–34 godine (34%) i kategoriji posjetilaca 35–44 godine (20%), dok najmanji broj ispitanika pripada kategoriji 75 i više godina (3%; slika 4). Iz navedenih podataka može se konstatovati da izletište Stojčevac većinom posjećuje mlađa populacija. Slične podatke o starosnoj strukturi ispitanika je dobila Brajić (2011) koja je konstatovala da izletište "Vrelo Bosne" većinom posjećuje mlađa populacija (preko 50%). Također, istraživanje Ferić (2016) vezano za utjecaj zelenila na blizinu gradske urbane sredine pokazuje preovladavanje mlađe populacije (preko 75%).

U odnosu na zanimanje ispitanika konstatovano je da više od polovine ispitanika pripada kategoriji zaposlenika (56%), a najmanji kategoriji "ostalo" (14%; slika 5). Ispitanici iz kategorija studenti i penzioneri imaju isti procent zastupljenosti od 15%, što se može povezati sa činjenicom ugodnog prostora i dobre dostupnosti kako za omladinu, tako i za starije osobe.

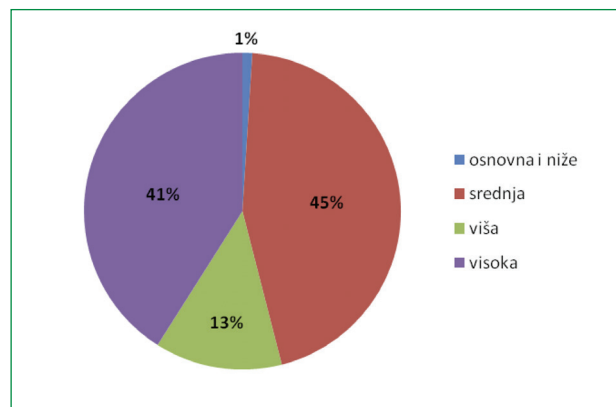
Iz podataka o mjestu prebivališta najveći broj ispitanika dolazi sa područja opština Ilidža (42%) i Novi Grad (23%), a najmanji sa područja opština Ilijaš i Vogošća sa

po 1% (slika 6). Broj posjetilaca koji dolazi na izletište Stojčevac iz drugih gradova u BiH iznosi 5%. Navedeni rezultati pokazuju da blizina mjesta prebivališta utječe na obrazac posjeta izletišta Stojčevac jer je većina ispitanika sa područja opštine Ilidža (42%) i iz susjedne opštine Novi Grad (23%) sa kojom graniči. S navedenim rezultatima se slažu istraživanja Brajić (2011) koja navodi da većina posjetilaca izletišta "Vrelo Bosne" dolazi sa područja opštine Ilidža (47%), kao i istraživanja Hadžidervišagić i Avdić (2020) vezana za Banjski park Ilidža koja navode da 62% posjetilaca dolazi sa područja opštine Ilidža.

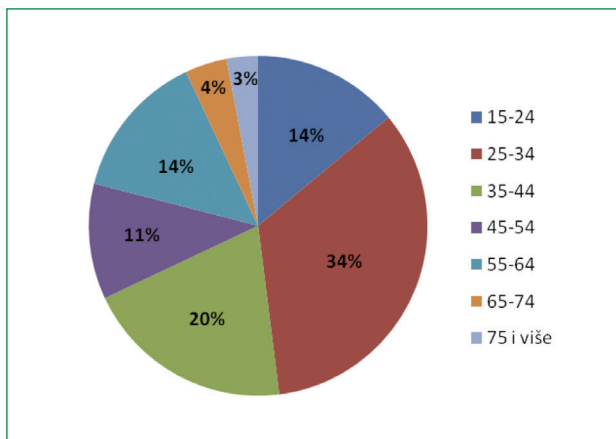
U odnosu na bračno stanje najveći broj ispitanika je u braku (61%), dok najmanji broj ispitanika pripada kategoriji razvedenih (1%; slika 7). Navedene rezultate možemo povezati sa činjenicom da izletište Stojčevac većinom posjećuje populacija kategorije 25–44 godine (54%) za koju se smatra da su već ostvareni porodični ljudi. S druge strane, Hadžidervišagić i Avdić (2020) navode da najveći broj posjetilaca (45,9%) Banjskog parka na Ilidži nije u braku.

Slika 2. Spolna struktura ispitanika
Figure 2. Gender structure of respondents

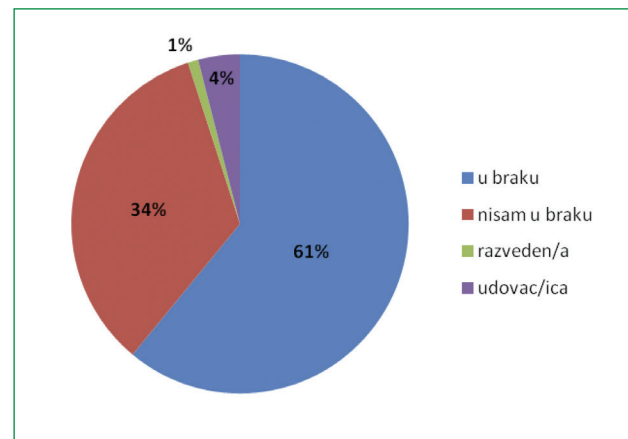

Slika 3. Obrazovna struktura ispitanika
Figure 3. Educational structure of respondents

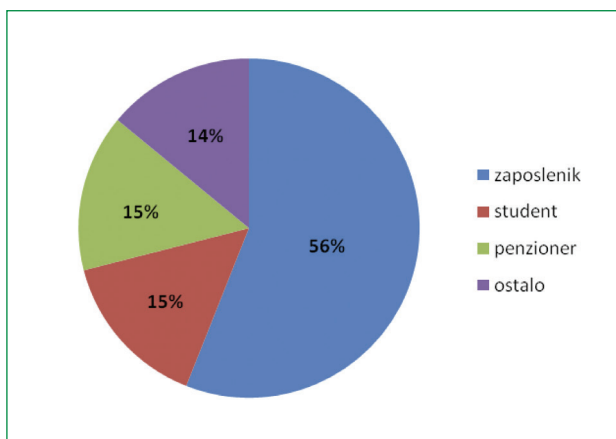
Slika 4. Starosna struktura ispitanika

Figure 4. Age structure of respondents

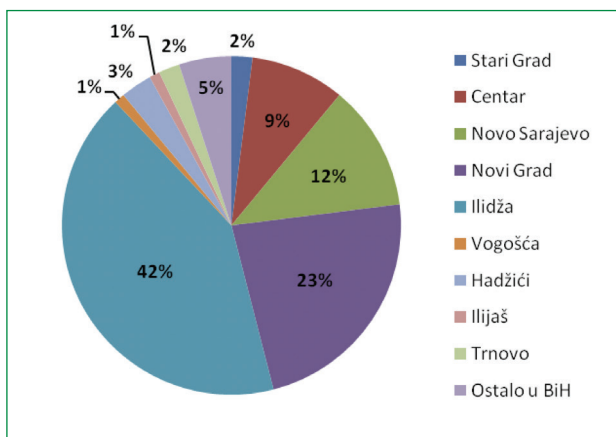
Slika 7. Bračno stanje ispitanika

Figure 7. Marital status of respondents

Slika 5. Zanimanje ispitanika

Figure 5. Occupation of respondents

Slika 6. Mjesto prebivališta ispitanika

Figure 6. Place of residence of respondents

Radi jednostavnijeg prikaza stav ispitanika istraživanih sadržaja/aspekata izletišta Stojčevac prikazan je u tabeli I.

U odnosu na sve istraživane sadržaje/aspekte izletišta Stojčevac, rezultati su pokazali da je većina ispitanika (56,76%) najzadovoljnija aspektom kvalitete zelenila koji je ocijenjen kao vrlo dobar. Ako se ovom rezultatu doda vrijednost ispitanika od 30,97% koji smatraju da je aspekt kvalitete zelenila dobar, onda možemo konstatovati da vrlo visok procent ispitanika (preko 87%) izražava zadovoljstvo aspektom kvalitete zelenila. Visoki procent zadovoljstva ispitanika u vezi s kvalitetom zelenila treba uzeti s rezervom. Razlog visokog procenta zadovoljstva ovim aspektom može biti da su ispitanici poistovjetili pojmove kvaliteta i kvantiteta zelenila, te da su odgovarali na ukupnu zastupljenost, odnosno količinu zelenila, jer nemaju potrebno znanje o navedenim pojmovima. Ovu konstataciju, u određenoj mjeri, potvrđuje obrazovna struktura ispitanika iz koje se vidi da većina ispitanika ima srednju stručnu spremu (45%). U odnosu na opšti izgled izletišta Stojčevac, 51,61% ispitanika smatra da je ovaj aspekt vrlo dobar, 36,13% ispitanika smatra da je opšti izgled parka dobar, dok samo 0,65% ispitanika smatra da je navedeni aspekt loš. Izrazito visok procent zadovoljstva opštim izgledom parka možemo povezati sa činjenicom da većina ispitanika (42%) dolazi sa područja opštine Iliđža na kojoj se nalazi izletišta Stojčevac, te su subjektivniji i više vrednuju zelene površine sa svog područja u odnosu na ispitanike iz drugih opština.

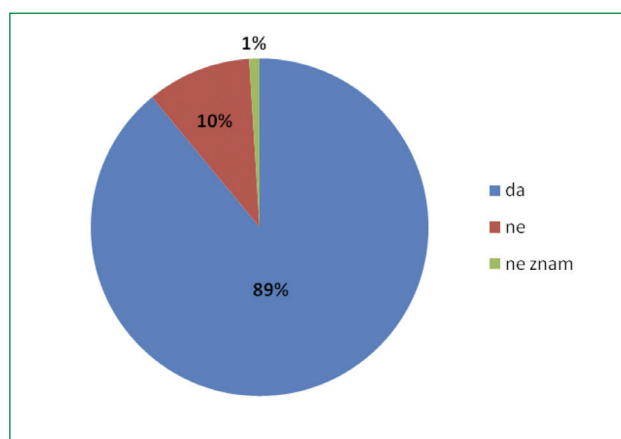
Stav većine ispitanika (89%) je pozitivan u odnosu na postavljanje i izgradnju nekih sportsko-rekreativnih sadržaja na izletištu Stojčevac, dok 10% ispitanika smatra da ne treba postavljati nikakve sportsko-rekreativne sadržaje

Tabela 1. Raspodjela odgovora za istraživane sadržaje/aspekte izletišta Stojčevac

Table 1. Distributions of answers for the researched contents/aspects of the Stojčevac excursion site

Sadržaj/aspekt Content/aspect	Procent raspodjele odgovora (%) Percentage of response distribution (%)				
	Vrlo dobro Very Good	Dobro Good	Osrednje Moderate	Loše Bad	Vrlo loše Very bad
Kulturni sadržaji Cultural content	38,70	33,55	22,23	5,52	0,00
Čistoća Cleanliness	46,45	34,84	14,84	3,22	0,65
Infrastruktura Infrastructure	32,90	41,29	20,35	4,81	0,65
Parkovski mobilijar Park furniture	48,39	34,84	12,70	3,22	0,85
Dostupnost Availability	45,48	32,26	19,68	1,29	1,29
Kvalitet zelenila Quality of greenery	56,76	30,97	10,97	0,85	0,45
Opšti izgled parka General appearance of park	51,61	36,13	11,61	0,65	0,00

(slika 8). Zanimljivo je da je 1% ispitanika nema jasan stav vezan za sportsko-rekreativne sadržaje i ne zna da li navedene sadržaje treba postavljati na izletištu Stojčevac. Visok procent pozitivnih odgovora ispitanika (89%) se može povezati sa činjenicom da na Ilidži nedostaje ovakvih terena, te da je istraživana lokacija izletišta Stojčevac adekvatna za smještanje sportsko-rekreativnih sadržaja.

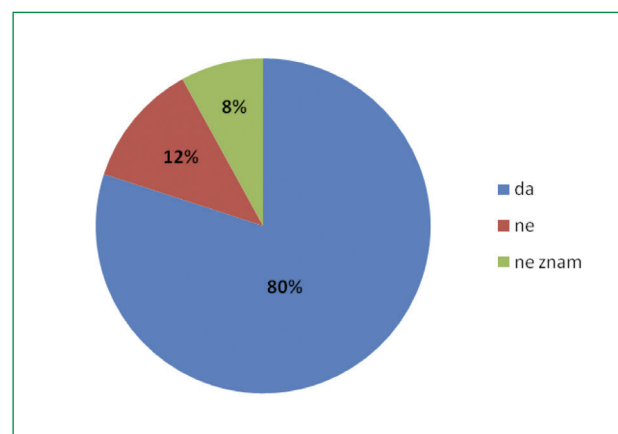

Slika 8. Stav ispitanika prema sportsko-rekreativnim sadržajima

Figure 8. The attitude of the respondents towards sports and recreational contents

Većina ispitanika (80%; slika 9) također smatra da izletište Stojčevac treba dodatno zakonski zaštititi iako je ova zelena površina već zaštićena i svrstana u drugu puffer zonu Spomenika prirode III kategorije Zakonom

o proglašenju Spomenika prirode "Vrelo Bosne" ("Službene novine Kantona Sarajevo", br. 16/06) – prečišćeni tekst. Navedeni podatak možemo povezati sa činjenicom da većina ispitanika dolazi sa područja opštine Ilidža, te da imaju subjektivniji stav vezan za ocjenu i zaštitu izletišta Stojčevac. S ovim istraživanjima se slažu rezultati istraživanja Hadžidervišagića (2018) za dodatnu zakonsku zaštitu Banjskog parka Ilidža gdje velika većina ispitanika (90,2%) ima pozitivan stav vezan za dodatnu zakonsku zaštitu banjskog parka iako je navedena površina zaštićena zakonom kao i izletište Stojčevac.

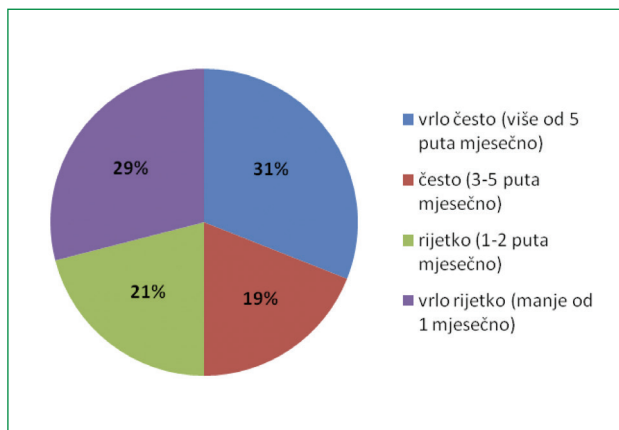

Slika 9. Stav ispitanika prema dodatnoj zakonskoj zaštiti

Figure 9. The attitude of the respondents towards additional legal protection

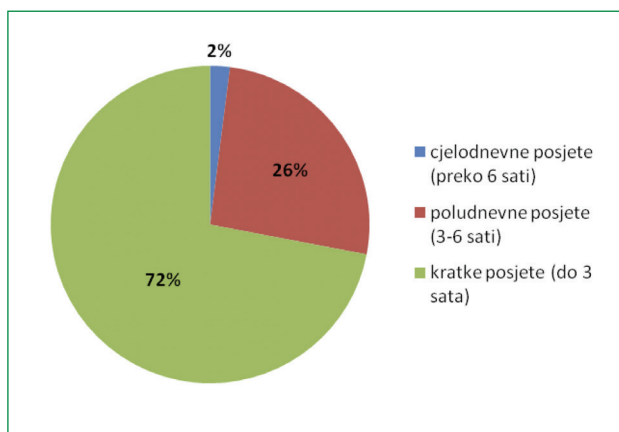
Učestalost dolazaka ispitanika (frekvencija posjeta) na izle-

tište Stojčevac je iskazana kroz četiri kategorije: vrlo često (više od 5 puta mjesečno), često (3–5 puta mjesečno), rijetko (1–2 puta mjesečno) i vrlo rijetko (manje od jednom mjesečno). Većina ispitanika (31%) posjećuje izletišta vrlo često, dok najmanji broj ispitanika (19%) na izletišta dolazi često, odnosno od 3 do 5 puta mjesečno (slika 10).

Slika 10. Učestalost dolazaka ispitanika (frekvencija posjeta)

Figure 10. Frequency of arrivals of respondents (visit frequency)

Slika 11. Prosječna dužina zadržavanja ispitanika

Figure 11. Average length of detention of respondents

Stav ispitanika u odnosu na doba godine kada dolaze i posjećuju park prikazan je u tabeli 2.

U svojim istraživanjima Galečić (2016) navodi da se uspješnost parka procjenjuje na osnovu njegovog redovnog korištenja. Navedeni podaci vezani za učestalost dolazaka ispitanika (frekvenciju posjeta) na izletišta Stojčevac ukazuju na postojanje stabilne populacije frekventnih posjetilaca koja uživa u ovoj zelenoj površini. Dužina boravka, odnosno vrijeme koje ispitanici provedu na izletištu Stojčevac, ukazuje na njegovu slabiju upotrebu gdje, kod većine ispitanika (72%) preovladavaju kratke posjete, sa prosječnom dužinom zadržavanja do 3 sata (slika 11). Istraživanja Hadžidervišagić i Avdić

(2020) vezana za prosječnu dužinu zadržavanja ispitanika u Banjskom parku Ilidža daju slične rezultate, gdje također kod većine ispitanika (81,7%) preovladavaju kratke posjete. Galečić (2016) navodi da se više od 50% ispitanika prosječno zadržava od 1 do 3 sata na četiri gradska parka u Beogradu. Prema Nagy (2002), posjetioci parkova u Budimpešti se prosječno zadržavaju od 1 do 2 sata, odnosno preovladavaju kratke posjete.

Tabela 2. Raspodjela odgovora posjeta izletišta Stojčevac za određeno doba godine

Table 2. Distributions of answers for visits to the Stojčevac excursion site for a certain time of the year

Doba godine Time of year	Odgovori Answers	
	Ukupno Total	Procent Percent (%)
Neodređeno doba godine Indefinite time of year	122	78,71
Proljeće Spring	0	0
Ljeto Summer	31	20
Jesen Autumn	2	1,29
Zima Winter	0	0
Ukupno Total	155	100

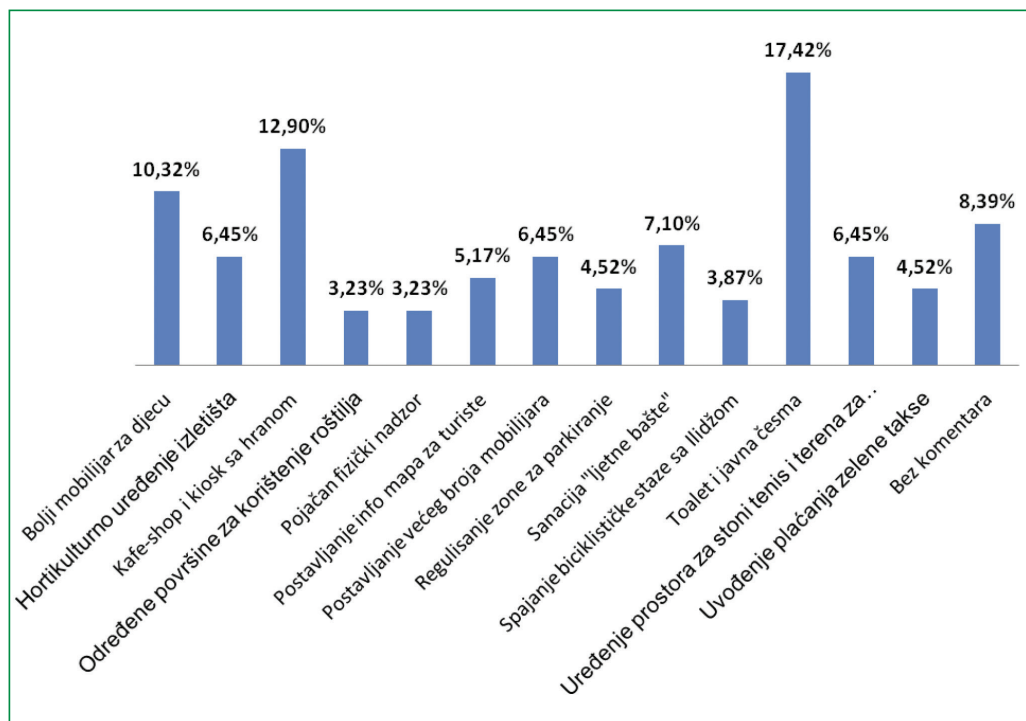
Najveći broj ispitanika (78,71%) je odgovorio da svoje posjete ne povezuje s određenim godišnjim dobom, iz čega se može zaključiti da na izletišta Stojčevac dolaze tokom cijele godine. Prema Gehlu (2008), korištenje parkovske površine tokom cijele godine predstavlja pokazatelj dobrog kvaliteta zelene površine.

Anketiranjem ispitanika utvrđeni su razlozi dolaska na izletišta Stojčevac. Stav ispitanika u odnosu na razloge dolaska na izletišta predstavljen je u tabeli 3.

Tabela 3. Raspodjela odgovora za razloge dolaska na izletišta Stojčevac

Table 3. Distributions of answers for reasons of coming to the Stojčevac excursion site

Razlozi Reasons	Odgovori Answers	
	Ukupno Total	Procent Percent (%)
Rekreacija Recreation	46	29,68
Šetnja Walking	80	51,62
Zabava Entertainment	5	3,22
Turizam Tourism	24	15,48
Ukupno Total	155	100

Slika 12. Najčešći komentari ispitanika vezani za izletište Stojčevac

Figure 12. The most common comments from respondents related to the Stojčevac excursion site

Najčešći razlog dolaska na izletište Stojčevac predstavlja šetnja (51,62%), dok je najrjeđi razlog dolaska navedena zabava (3,22%). Motivi za korištenje zelenih površina proizlaze iz potreba korisnika (Konijnendijk 2008; Galečić 2016). Istraživanja u različitim sredinama pokazuju da je najčešći motiv za dolazak u park šetnja (Yılmaz i dr. 2007; Schipperijn 2010; Stanić i Buzov 2014; Lee i Kim 2015; Galečić 2016; Hadžidervišagić 2018). Rezultati provedene ankete su pokazali da je šetnja (51,62%) najčešći motiv za dolazak na izletište Stojčevac. Slične rezultate da šetnja predstavlja najčešći motiv posjete je dobila i Brajić (2011) u istraživanju razloga dolaska posjetilaca za Spomenik prirode "Vrelo Bosne".

Najčešći komentari ispitanika vezani za izletište Stojčevac prikazani su na slici 12. Posjetioci su naveli da je u sklopu izletišta najpotrebniji toalet i javna česma (17,42%). Određena grupa posjetilaca (12,90%) smatra da je na izletištu Stojčevac potreban kafe-shop i kiosk sa hranom, dok drugi posjetioci smatraju da djeca trebaju imati bolji mobilijar (10,32%). Ukupan broj posjetilaca koji nemaju komentar iznosi 8,39%.

Posjetioci koji smatraju da se na izletištu Stojčevac trebaju označiti površine za korištenje roštilja i pojačan fizički nadzor izletišta iznosi 3,23%. Broj posjetilaca koji smatraju da treba uvesti plaćanje zelene takse i regulisanje zone za parkiranje iznosi 4,52%.

CONCLUSIONS – Zaključci

U skladu s postavljenim ciljevima rada primjenom navedenih metoda mogu se donijeti sljedeći zaključci:

- Od 2006. godine izletište Stojčevac je, na osnovu Zakona o proglašenju Spomenika prirode "Vrelo Bosne" ("Službene novine Kantona Sarajevo", broj:16/06), svrstano u kategoriju Spomenika prirode III kategorije u II (puffer) zonu zaštite,
- Ukupna površina izletišta iznosi 207.855,56 m² (20,78 ha),
- Metodom ankete provedeno je istraživanje kvantitativnog tipa na ukupno 155 ispitanika u periodu od 1. 9. 2023. do 30. 10. 2023. godine, s ciljem utvrđivanja načina i učestalosti korištenja izletišta Stojčevac,
- Spolna struktura ispitanika iznosi 53% ženskih i 47% muških ispitanika,
- Najveći broj ispitanika, vezano za obrazovnu strukturu, pripada kategoriji srednje stručne spreme (45%), dok najmanji broj ispitanika pripada kategoriji osnovne spreme i niže (1%),
- Istraživanjem starosne dobi ispitanika konstatovano je da najveći broj ispitanika pripada kategoriji posjetilaca 25–34 godine (34%) i kategoriji posjetilaca 35–44 godine (20%), dok najmanji broj ispitanika pripada kategoriji 75 i više godina (3%),
- U odnosu na zanimanje ispitanika, konstatovano je da više od polovine ispitanika pripada kategoriji zaposlenika (56%), a najmanji kategoriji "ostalo" (14%),
- Iz podataka o mjestu prebivališta, najveći broj ispi-

tanika dolazi sa područja opština Ilidža (42%) i Novi Grad (23%), a najmanji sa područja opština Ilijaš i Vogošća sa po 1%,

- Istraživanjem bračnog stanja, konstatovano je da je najveći broj ispitanika u braku (61%), dok najmanji broj ispitanika pripada kategoriji onih koji su razvedeni (1%),
- U odnosu na sve istraživane sadržaje/aspekte izletišta Stojčevac, rezultati su pokazali da je većina ispitanika (56,76%) najzadovoljnija aspektom kvalitete zelenila koji je ocijenjen kao vrlo dobar,
- Istraživanjem učestalosti dolazaka na Stojčevac, konstatovano je da većina ispitanika (31%) posjećuje izletišta vrlo često, dok najmanji broj ispitanika (19%) na izletišta dolazi često, odnosno od 3 do 5 puta mjesečno,
- Dužina boravka, odnosno vrijeme koje ispitanici provedu na izletištu Stojčevac, ukazuje na njegovu slabiju upotrebu, gdje kod većine ispitanika (72%) preovladavaju kratke posjete s prosječnom dužinom zadržavanja do 3 sata,
- U odnosu na posjetu izletišta Stojčevac tokom određenog doba godine, najveći broj ispitanika (78,71%) je odgovorio da svoje posjete ne povezuje sa određenim godišnjim dobom,
- Najčešći razlog dolaska na izletišta Stojčevac predstavlja šetnja (51,62%), dok je najrjeđi razlog dolaska navedena zabava (3,22%).

REFERENCES – Literatura

Brajić, A. (2011). Utvrđivanje zahtjeva posjetilaca prema javnom gradskom zelenilu – studij slučaja “Vrelo Bosne”. Master rad, Šumarski fakultet Univerziteta u Sarajevu, Sarajevo.

Brajković (2016). Primjena rezultata ankete posjetitelja u Javnoj ustanovi Nacionalni park “Krka”. Diplomski rad, Veleučilište u Šibeniku, Šibenik.

Derkzen, M. L. (2012). Experiencing the Urban Green Space: An exploratory study of visiting behaviour, perceptions and preferences in the urban green spaces of São Paulo, Brazil. Master thesis, Faculty of Geosciences, Department of Innovation and Environmental Sciences, Utrecht University.

Ferić (2016). Etika u oblikovanju urbanih prostora. Diplomski rad, Sveučilište Josipa Jurja Strossmayera u Osijeku, Poljoprivredni fakultet, Osijek.

Gabrieli, M.; Wilson, R. (2010). The Royal Parks. Park research report 2009 – all parks combined, Synovate Ltd.

Galečić, N. (2016). Evaluacija upotrebnog potencijala parkova Beograda u funkciji operacionalizacije procesa pejzažnog projektovanja. Doktorska disertacija, Šumarski fakultet Univerziteta u Beogradu, Beograd.

Gehl, J. (2008). Life Between Buildings: Using Public Space. 6th Edition, Island Press, Exeter, United Kingdom.

Hadžidervišagić, D.; Avdić, J. (2020). Način i učestalost korištenja parkovske baštine na primjeru Banjskog parka Ilidža. Radovi Šumarskog fakulteta Univerziteta u Sarajevu, Vol. 50, No. 2, Sarajevo, str. 39-48. <https://doi.org/10.54652/rsf.2020.v50.i2.347>

Hadžidervišagić, D. (2018). Pejzažno-arhitektonska i istorijska analiza Banjskog parka Ilidža kod Sarajeva - koncept razvoja. Doktorska disertacija, Šumarski fakultet Univerziteta u Sarajevu, Sarajevo.

Hadžidervišagić, D. (2011). Sociološki aspekti urbanih zelenih površina u Sarajevu. Šumarstvo, UŠIT Srbije, God. LXIII, Br. 1-2, Beograd, str. 71-81.

Jim, C. Y.; Chen, W. Y. (2006). Recreation-amenity use and contingent valuation of urban greenspaces in Guangzhou, China. Landscape and Urban Planning, Vol. 75, No. 1-2, pp. 81-96. <https://doi.org/10.1016/j.landurbplan.2004.08.008>

Konijnendijk, C. (2008). The Forest and the City: The Cultural Landscape of Urban Woodland. Springer, New York.

Lee, Y.-C.; Kim, K.-H. (2015). Attitudes of Citizens towards Urban Parks and Green Spaces for Urban Sustainability: The Case of Gyeongsan City, Republic of Korea. Sustainability, 7 (7), pp. 8240-8254. <https://doi.org/10.3390/su7078240>

Mišetić, A. (1997). Socijalne značajke Rive u životu grada - primjer Splita. Društvena istraživanja, God. 6, Br. 1 (27), Zagreb, str. 71-87.

Muratović, E. (2021). Analiza stanja i koncept razvoja parka kod Druge gimnazije (Park Svjetlosti) u Sarajevu, Magistarski rad, Šumarski fakultet Univerziteta u Sarajevu, Sarajevo.

Nagy, K. (2002). Public Use of the Public Parks and Protected Areas of Budapest. In A. Arnberger, C. Brandenburg, A. Muhar (Eds.), Monitoring and Management of Visitor Flows in Recreational and protected Areas, Vienna, pp. 271-276.

Oguz, D. (2000). User surveys of Ankara's urban parks. *Landscape and Urban Planning*, Vol. 52, No. 2-3, pp. 165-171. [https://doi.org/10.1016/S0169-2046\(00\)00130-4](https://doi.org/10.1016/S0169-2046(00)00130-4)

Schipperijn, J. J. (2010). Use of urban green space. PhD thesis, *Forest & Landscape Research* No. 45•2010, Forest & Landscape Denmark, Frederiksberg.

Stanić, S.; Buzov, I. (2014). Značenje zelenih prostora u životu grada. *Godišnjak Titius*, God. 6-7, Br. 6-7, Split, str. 137-153.

Šaćić, D. (2021). Valorizacija i revitalizacija Malog parka u Sarajevu, Magistrski rad, Šumarski fakultet Univerziteta u Sarajevu, Sarajevo.

Vitasović Kosić, I.; Aničić, B. (2005). Investigation of Sociological Aspects of the Park Maksimir. *Journal Central European Agriculture*, Vol. 6, No. 1, pp. 77-84.

Yilmaz, S.; Zengin, M.; Demircioglu Yildiz, N. (2007). Determination of user profile at city parks: A sample from Turkey. *Build Environment* 42 (6), pp. 2325-2332. <https://doi.org/10.1016/j.buildenv.2006.05.001>

*** Zakon o proglašenju Spomenika prirode "Vrelo Bosne", ("Službene novine Kantona Sarajevo", br. 16/06) – Prečišćen tekst

SUMMARY

The aim of the research is to determine the attitudes of visitors to the Stojčevac excursion site in Ilidža about the manner and frequency of using this green area.

The research was conducted through a questionnaire of quantitative type, in pethe riod from September 1, 2023 to October 30, 2023. A combined sample was applied and a code of ethics of respondents, voluntariness and anonymity was respected. Determining the socio-demographic characteristics of respondents is one of the basic prerequisites for understanding visitor requirements and behavior patterns.

The total number of respondents is 155, of which 53% are female and 47% are male (Figure 2). From the data on the place of residence, the largest number of respondents is from the area of the municipality of Ilidža (42%; Figure 6). In the Stojčevac excursion site, cultural contents, cleanliness, infrastructure, furniture, availability, quality of greenery, and general appearance of the park were investigated (Table 1). As the best rated content (grade very good) the majority of respondents state the quality of greenery (56.7%). Most respondents have a positive attitude toward additional legal protection of the Stojčevac excursion site (80%; Figure 9). The frequency of arrivals of respondents (frequency of visits) is most pronounced for very frequent arrivals with more than 5 times monthly visits (31%; Figure 10), while the average length of stay (stay) is a short visit of up to 3 hours (72%; Figure 11). The attitude of the majority of respondents about the time of year during which they come to the park is not related to a certain season (78.7%; Table 2). The survey of respondents also determined the reasons for their arrival in the park, and they cite walking as the most common motive for their arrival (51.6%; Table 3).

The results of this research will expand the existing knowledge about the satisfaction of visitors to the Stojčevac excursion site, and contribute to experts in solving problems in finding the possibility of protection and preservation of this green area.

Received: April, 18, 2025; **Accepted:** May, 15, 2025; **Published:** July, 31, 2025

Funding: This research received no external funding.

Conflicts of Interest: The authors declare no conflict of interest.

© 2025 by the authors. Submitted for possible open access publication under the terms and conditions of the Creative Commons Attribution (CC BY) license (<http://creativecommons.org/licenses/by/4.0/>).